

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. I. De authoritate Capituli, & Canonorum in Beneficiatos, curam animarum nomine Capituli ex statuto, vel fundatione exercentes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

QUÆSTIONUM BENEFICIALIUM, CANONICARUM ET REGULARIVM LIBER PRIMUS.

CAPUT I.

De autoritate Capituli & Canonico-
rum in Beneficiatos, curam animarum
nomine Capituli ex statuto, vel fun-
datione exercentes.

SUMMARIUM.

- 1 Cura in Ecclesia Collegiata apud quem resideat.
- 2 Curatus dici non potest qui alieno nomine curam exercet.
- 3 Capitulum dicitur Curatus principalis, quando cura spectat ad ipsam; deputati vero, vel beneficiati pro Capitulo exercentes dicuntur Coadiutores.
- 4 Capitulum quod habet curam animarum, potest unum vel plures Parochos subdelegare.
- 5 Deputati ad vitam pro exercitio curæ, habent quasi titulum, & non possunt sine causa amoveri.
- 6 Episcopus curam penes Capitulum existentem potest transferre ad unam ex Dignitatibus ipsius Capituli; etiam per viam perpetuæ unionis, accedente consensu Capituli.
- 7 Renunciatio non nocet successoribus in beneficio.
- 8 Curatus quomodo teneatur ad residentiam tempore pestis.
- 9 Capitulum habet intentionem fundatam in administratione rerum Ecclesiæ suæ.
- 10 Consensus Episcopi necessarius est in immutando statu Ecclesiæ.
- 11 Beneficiati, vel Portionarii non sunt de Capitulo.
- 12 Beneficia conferri non possunt non habentibus ordinem annexum.
- 13 Fundatores penam privationis ipso jure in limine foundationis imponere possunt.
- 14 Quando pena privationis ipso jure imponitur per statutum, utrum requiratur declaratoria facti. Remissive.

Tom. I. Pars I.

15 Ante declaratoriam privationis quoad factum, possessor non debet amoveri.

APITULUM cujusdam Ecclesiæ Cathedralis sequentes difficultates pro veritate decidendas proposuit.

Prima, Utrum Canonici qui sunt fundatores beneficiarum, possint per seiplos exercere curam dictæ Ecclesiæ incumbentem, cum in ipso foundationis limine beneficiatos ad hoc adstrinxerint.

Secunda, Utrum beneficiati exercentes, qui tempore pestis grassantis recesserunt, & curam Canonici reliquerunt, juri suo renunciantes; possint cessante peste cogere Capitulum ut eos præsentet Episcopo ad exercitium curæ, durante vita.

Tertia, Utrum ipso pestis tempore beneficiati qui curam habent, teneantur residere, maxime requirente Capitulo, ne animæ sine pastore maneant.

Quarta, Utrum Capitulum invitis beneficiatis possit pro augmento cultus divini assumere alios Sacerdotes ad Curam exercendam.

Quinta, Utrum Capitulum possit dimittere eos qui non sunt promoti intra annum ad sacerdotium, cum ad id teneantur, & hoc caveatur in ipsa fundatione.

Sexta, Utrum Capitulum possit nominare alium loco illius, qui per duos menses absens fuerit sine licentia Capituli, prout in fundatione caveatur.

Ad primam quæstionem responsum fuit, curam in casu proposito ad solum Capitulum spectare, exercitium vero Curæ ad deputatos, seu deputandos per Capitulum. Quia in Ecclesia Collegiata cura non dicitur residere penes Præpositum, Decanum aut alium Superiorem Capituli, seu ipsius Dignitatem principalem, neque penes Canonicos ut Canonicos, sed uti Collegium. Maxime cum duo deputentur beneficiati ad exercendam dictam Curam, quo casu solum exercitium Curæ pertinet ad deputatos, Cura vero residet penes Capitulum. Sicut enim non potest una sponsa habere duos viros, ita non potest una Ecclesia habere duos Curatos, sed debet esse unius capitis.

A non

2 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerij,

non pluriū, & quoniam de officio ord. c. cum non ignores, de preben. Barbof. in tract. de officio & potestate Episcopi. p. 3. alleg. 60. n. 30. & alleg. 57. n. 159. vers. quarto requiritur. post Mascard. de probat. conclus. 469. incip. Curam animarum. num. 5. Rot. in recentior. decis. 340. part. 2. & decis. 226. num. 7. & 8. part. 1. quæ est repetita part. 3. decis. 258. in recentior. Callador. decis. 11. de Prebend. num. 3. Ludovisi. decis. 370. n. 11.

2 Et cum dicti Beneficiarii non exercent, nec unquam exercuerint nomine proprio, sed tantum nomine Capituli: nullo modo pretendere possunt nomen & titulum veri Curati, quod nunquam illis convenit, qui alieno nomine curam exercent, cap. extirpanda, §. qui vero, de prebend. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 6. n. 40. Barbof. d. alleg. 57. num. 159. vers. Tertio requiritur. Rot. d. decis. 226. n. 1. part. 1. recentior. Gratian. discept. 865. num. 21.

3 Quod clarè comprobatur ex verbis statutorum dicti Capituli, ibi, ad exercendum officium Curæ. Idè beneficiarii sunt tantum coadjutores Capituli, quod principalis Parochi nomen obtinet. Gratian. d. 865. num. 26.

4 Secundò fuit dictum de jure communi dependere ex arbitrio & voluntate Capituli, committere exercitium curæ animarum alicui deputato, vel pluribus in solidum, si voluerit ita delegare; remanente tamen cura penes Capitulum, quod est verus rector. Gratian. loco citato, num. 36.

5 Sed tamen quia statutum se refert ad consuetudinem & ad statuta antiqua, in illis verbis, prout hactenus observatum extitit, & secundum quod in antiquis statutis caveretur; ideo videndum erit quid de consuetudine fuerit observatum. Si enim Capellani ad Curæ exercitium per Capitulum perpetuò, id est ad vitam, hucusque deputari consueverunt, non potest Capitulum sine causa legitima sic deputatos, & ab Episcopo approbatos removere: sed si ad tempus, vel ad beneplacitum Capituli deputentur. Nam quoad deputatos ad vitam, licet titulus Ecclesiæ vel Curæ ad ipsos non pertineat, tamen dicuntur habere quasi titulum; & ideo sine causa amoveri non possunt: ut post Anton. de Butrio conf. 3. tradit Card. Tusch. lit. C. conclus. 1098. n. 4.

6 Potest tamen cum consensu, & autoritate Episcopi cura transferri ad Canonicos, ipsi capitulo beneficos; cum etiam ipse Episcopus (de consensu tamen Capituli) talem curam penes Capitulum existentem possit etiam per viam perpetuæ unionis transferre ad unum ex Dignitatibus Capituli: ut censuit sacra Congregatio relata per Garz. de benefic. part. 9. cap. 2. n. 290. Gratian. d. cap. 685. n. 3.

Maximè verò, quia in antiquo dictæ Ecclesiæ statuto, quod per novum non fuit immutatum, caveretur nominatim quod administratores cum consilio P. æpositi & Canonicorum, assumere debeant numerum sufficientem idoneorum servitorum, & inter ceteros, duos Capellanos Curatos, Episcopo vel ejus Officiali præsentandos, qui debeant jurare de fideliter exercendo eorum officia. Et si contingat illos esse inobedientes, aut negligentes, aut aliàs reprobos in eorum ministeriis; quod per majorem partem Capituli removeantur, & licententur; & alii magis idonei & utiles subrogentur. Ex quibus verbis constat dictos Curatos posse ex illorum institutione ad libitum Capituli mutari, & alios in eorum locum in dicta Cura subrogari. Unde concludendum est, quod cum beneficiarii non habeant illam quasi titulum administrationis curæ; Capitulum potest sibi assumere illud onus, & deputare Canonicos, aut alios sibi bene visos de Capitulo, ad exerci-

tium Curæ, præsertim accedente Episcopi consensu.

Ad secundam questionem responsio patet ex his quæ superius dicta sunt, nempe Capitulum non posse cogi ad nominandum unum ex beneficiariis in deputatum perpetuum ad curam exercendam; nisi talis esset consuetudo, quo casu, videlicet tali existente consuetudine, in dicta Ecclesia deputandi perpetuum alicum administratorem curæ animarum; & renunciatio facta per beneficiarios, ipsis quidem qui renunciant noceret, durante eorum vita; sed non illorum successoribus in beneficio, per text. in cap. veniens, de transact. Rot. in recentior. decis. 730. n. 3. part. 3.

Ad tertiam. Parochus qui curam animarum exercet, tenetur tempore pestis inservire: poterit tamen recedere, dimisso aliquo substituto idoneo, ita quod Grex nullum omnino detrimentum spirituale patitur: Bonacin. in tract. de oblig. & oner. benefic. ad res. d. d. p. 5. punct. 5. num. 3. & 4.

Ad quartam respondetur, Capitulum adjungens posse extraneos Sacerdotes ad inserviendum Ecclesiæ, pro augmento cultus divini; quantumvis reclamantibus beneficiariis: cum certum sit Capitulum de jure communi habere intentionem fundatam, in administratione negotiorum, & rerum suæ Ecclesiæ; & de illis ad libitum posse statuere: cap. cum omnes, de constit. cum ibi notatis. Quod intelligendum est, dummodo non fiat aliqua immutatio status Ecclesiæ: quia tunc necessarius esset Episcopi consensus, Rot. decis. 21. num. 1. part. 2. veniens, cum notatis per Doctores in d. cap. cum omnes.

Potest autem Capitulum, quod ex Canonis com- ponitur, statutum seu conclusionem hujusmodi circa augmentum cultus divini facere, absque interventus beneficiarii, seu portionarii: quia illi non sunt de Capitulo, ut sæpe fuit decisum in Rot. veluti d. d. 3. n. 1. part. 1. recentior. & decis. 423. part. 1. 4. recentior.

Ad quintam. Cum in limine fundationis expressè cautum sit, Beneficiarios teneri certos ordines sacros suscipere intra tempus præfixum, sub pena privationis suæ beneficiaturæ; aliàs, illis non promissis, Capitulum providebit de aliis: constat dicta beneficia esse Sacerdotalia, vel respectivè, Diaconalia; & aliàs habere factum ordinem annexum, & ideo non posse fieri de talibus beneficiis provisionem periculis non habentibus, vel non observantibus qualitates in fundatione appositas: cum fundatori licitum sit legem dare in fundationis limine: cap. præterea, de jur. patron. cap. quanto, de cess. Gonzal. ad regul. gloss. 5. num. 102. & 103. Verall. decis. 290. part. 2. Monet. de commut. ult. volunt. cap. 10. n. 153. & 154.

Excusari tamen possunt, qui intra annum vel aliud tempus requisitum promoti non fuerunt; quoniam privationis ipso jure pena fuerit imposita, si justum aliquod habuerint impedimentum: per text. in cap. cum ex eo, in princ. & 5. final. de elect. in 6. & cap. cum missa, §. 2. cod. tit. lib. 6. Moneta ubi supra, num. 155. idcirco Capitulum potest quidem eo casu de alio providere: sed si beneficiarius justum aliquod probaverit impedimentum, non erit suo beneficio privandus, ex supradictis.

Ad sextam respondetur prout in præcedentibus, nempe potuisse fundatores in ipso fundationis limine, privationis ipso jure, penam apponere: Verall. d. dec. 290. part. 2. Gonzal. loc. proxime citat. salva tamen legitimi impedimenti allegatione, ut mox dictum est.

Utrum autem, quando pena privationis incurritur ipso jure, requiratur declaratoria facti prostantia, & necessitate executionis: affirmativam tenet Loter. de re benefic. lib. 3. quaest. 28. ubi n. 25. dicit interim ante talem declaratoriam, possit fore casu manere

Quaest. & Resol. benefic. Cap. II. & III.

3

manutenendum. Videri tamen poterunt per eum fuisse deducta ead. quaest. 28. n. 30. & multis seqq. ad quae pro nunc me remitto.

CAPUT II.

De Virginibus congregationis sanctae Ursulae. Utrum sint capaces successionis in Gallia.

SUMMARIUM.

1. Quaestio, An persona sit verè religiosa, dependet ex modo vivendi, & constitutionibus congregationis.
2. Virgines sanctae Ursulae, in quo differant à Virginibus tertij ordinis.
3. Virgines tertij ordinis an succedant in Gallia.
4. Votum clausurae reddit Virgines incapaces successionis apud Gallos.
5. Dispositio authentica defuncto, Cod. ad senatus-consult. Tertylli, servatur in Gallia, & in curia Tholosana.
6. Renuntiatio ab ingrediente Monasterium facta, sub praetextu laesione cuiuslibet non rescinditur.

1. Omissis quae de hac quaestione copiose tractat Menoch. conf. 948. dixi secundum Gallicas constitutiones & consuetudines, quae Religiosos profectos à successionem repellunt: totam hujus quaestionis resolutionem ex regulis, & modo vivendi praeceptis istarum congregationum dependere. Unde alias in Gallia cum de hoc tractaretur circa successionem puellarum tertij ordinis; Senatus decrevit quod partes deducerent & probarent modum vivendi, adjudicata interim Puellae provisione alimentorum: ut apud Tournet in sua collect. arrest. benefic. lit. R. cap. 136.

2. Loquendo tamen in genere, quamvis sit magna differentia inter Sorores sanctae Ursulae, & Sorores tertij ordinis; quia istae non vivunt in communi, sed in suis viventibus hospitibus penitentiam agunt, & virtutum Domino in humilitate famulantur: ut dicitur in Clement. 1. de relig. domib. Sorores verò sanctae Ursulae in communi vivunt, majoremque disciplinam regularem observant. Ex una tamen congregatione ad aliam refecti potest, quoad ipsas ut sensus supremorum Galliae tribunalium, circa illarum successionem; cum utriusque generis puellae nullum solenne votum religionis evitant.

3. Veniendo igitur ad puncti propositi resolutionem; Senatus Gallici hoc observant, quod tertij ordinis Religiosae in coelibatu remanentes, solum succedunt in usufructu: si verò matrimonio copulentur, quod facere possunt, tunc etiam in proprietate succedunt. Pap. lib. 21. tit. 1. de successione, arrest. 1. Quamvis Imbert. in suo Enchirid. in verb. Moyne profez. illas successionis incapaces esse, generaliter existimaverit: diceis ita fuisse judicatum. Quem sequitur Scholasticus ad Lovet lit. C. numero 8. Petrus Gregor. in synagm. lib. 45. cap. 2. num. 8. Barry de successione. lib. 16. tit. 1. num. 6. Quod verum est, si votum clausurae emisserint; nam illo non emisso, non sunt omnino incapaces, ut supra dictum est; adden. ad Pap. d. arrest. 1. post Chopin. lib. 4. de privileg. rustic. part. 3. cap. 8. artic. 7. & de sacra polit. lib. 2. tit. ult. num. 9.

Tom. I. Pars I.

Et ex his colligi potest, quod Religiosae sanctae Ursulae in Gallia à successionem repelluntur, si clausurae perpetuae votum emisserint: sin minus, ad successionem proprietatis admittuntur, dum dimisso coelibatu matrimonium contraxerint.

Quae successio deferretur secundum ordinem & modum authenticae defuncto, Cod. ad S. C. Tertylli. quae in Gallia, & nominatim in Curia Tholosana observatur, teste Maynard. lib. 6. c. 93. in princ. & juxta novell. 118. §. si verò cum ascendentibus.

Et haec tanto magis procedunt, supposita renunciatione bonorum omnium paternorum, & maternorum; adversus quam, dum Monasterii ingressus causa facta fuit, non datur restitutio ex capite laesionis enormissimae: ut sapius fuit iudicatum, & inter ceteros docet Cancr. lib. 2. var. resol. cap. 8. num. 80. in nov. & lib. 3. cap. 15. de renunciatio. n. 13.

CAPUT III.

De aetate ad obtinendos Prioratus Conventuales, vel non Conventuales, in Gallia requisita.

SUMMARIUM.

1. Omnia Beneficia simplicia hodie ex Concil. Trid. requirunt aetatem 14. annorum.
2. Sufficit tamen annus 14. incipit.
3. In Gallia sufficit septennium in simplicibus beneficiis, secundum Ius antiquum.
4. Beneficia quae sonant in nomen Rectoriae per se stant, non possunt possideri in Gallia à minore 14. annorum.
5. In Prioratibus Conventualibus, minor 25. annis non admittitur.
6. Prioratus non Conventuales Curati 25. annos requirunt.
7. Prioratus non Conventuales, in quibus cura per Vicarium perpetuum exercetur, exigunt annum vigesimum.
8. Prioratus non Conventuales, in quibus cura nec per senec per alium exercetur, exigunt annum 14.
9. Hodie tamen ex Concil. Trident. & ex Regis constitutione requiritur annus 16.
10. Aetas & alia qualitates requisita, dum beneficium Regulare datur in titulum, debent intervenire in commenda. Intellige ut n. 12.
11. Si Minori Commendetur beneficium, debet promoveri ad Ordinem requisitum intra Annum, non à die adeptae possessionis, sed legitima aetatis.
12. In Commenda temporalis, debent omnino intervenire qualitates requisita, dum illud beneficium daretur in titulum.

1. Vm quaeritur quae Aetas requiratur in Gallia, ad obtinendos Prioratus non Conventuales; hoc est, quibus nulli subsumunt qui collegialiter vivunt. Prima sit conclusio, quod omnia beneficia simplicia requirunt hodie aetatem 14. annorum ex Concilio Tridentino sess. 24. de reformat. cap. 6. §. sufficit tamen annus 14. attigisse, ut Sacra Congregatio declaravit. Barbof. de Episc. part. 3. allegat. 60. num. 76.

Secunda. In Gallia Conciliaris dispositio hoc in capite non observatur; sed sufficit septennium ad

A 2 obij